

Cultura

LITERATURA

FRANCESC MELCION

JORDI NOPCA
BARCELONA

Per Petterson viu en una cabana enmig dels boscos noruecs. Des d'allà escriu novel·les tan colpidores i literàriament impecables com *Sortir a robar cavalls* –un gran èxit internacional que s'ha traduït a 50 llengües– i la recent *Homes en la meva situació*, publicada per Club Editor i Asteroides, traduïda al català per Carolina Moreno. L'escriptor es torna a posar en la pell d'Arvid Jansen per explicar un any decisiu, el 1990: a la separació de la dona, la Turid, cal sumar-hi la pèrdua de la custòdia de les tres filles i una sensació de deriva creixent. El narrador del llibre es passeja per Oslo i per altres indrets del país coneixent gent i retrobant-se amb amics, sempre amb l'ansietat de no poder recuperar el control de la seva vida. Una vegada més, Petterson aconsegueix “explicar els paquets de follia menuda que som les persones”, paraules que Gabriel Ferrater aplicava a les bones novel·les.

L'Arvid és un personatge que l'ha acompanyat des de l'inici de la seva trajectòria literària a finals dels 80. Així i tot, es resisteix a dir-ne *alter ego*.

És com un d'aquells especialistes que durant el rodatge d'una pel·lícula substitueixen els actors en les situacions perilloses.

Per Petterson

ESCRITOR. PUBLICA 'HOMES EN LA MEVA SITUACIÓ' (CLUB EDITOR)

Dolor “Has d'escriure cap al dolor, encara que costi”

Refugi “El cotxe és com una manta amb la qual el personatge es tapa per desaparèixer del món”

Impacte “M'adono que he tocat una fibra masculina, amb aquest llibre”

“Molts homes són incapaços d'expressar què senten”

En una escena el trobem clavant i entomant cops de puny a Oslo una nit de Nadal, per exemple.

Sí. Reconec que jo també m'he barallat enmig del carrer... [Riu.] L'Arvid pot viure experiències similars a les meves. Però a vegades li pot passar justament el que jo vaig deixar de fer. Algunes de les desgràcies que viu em recorden les pel·lícules de Chaplin. Ja li poden esclafar una cadira a l'esquena, tant se val: ell es tornarà a aixecar de seguida. M'agrada aquest to que està entre el drama i la comèdia.

Si bé a *Maleixo el riu del temps* explicava un tràngol de salut de la seva mare, aquí el tema és una crisi personal absoluta. Jo hi veig més drama que comèdia.

És un home que ho ha perdut tot. El divorci l'ha afectat, i un any abans ha perdut la família en l'incendi d'un ferri. Fa l'efecte que el divorci li fa encara més mal que les morts familiars.

L'incendi del ferri va ser real. Vostè hi va perdre el pare, la mare, un germà i una neboda. És el tema d'una altra novel·la, *Dins l'estela* (2000), inèdita en català encara.

A *Homes en la meva situació*, el que volia era parlar d'una crisi de parella de la qual el personatge se sent culpable. Pensa que si s'hagués comportat amb valentia a nivell emocional no s'hauria divorciat. Per això, sempre que es troba en una si-

DANSA

tuació íntima amb una dona des de la separació, l'Arvid s'enfonsa.

La crisi de parella, però, és cosa dels dos. ¿En tot cas, l'Arvid seria culpable a mitges, no?

Si aquesta novel·la fos un judici, el veredicté no seria de presó per a l'Arvid. Això penso jo. Però en les presentacions del llibre m'he trobat amb reaccions molt variades. Recordo una mare jove que em va retreure que no lluités per passar més temps amb les filles. Es distancia de la filla gran, la Vigdis, perquè veu que pateix. Li sembla una bona manera de mostrar compassió per ella.

¿Es comporta de manera egoista, l'Arvid?

Està molt centrat en ell mateix, sí. El lloc on està millor és a dins del seu cotxe, ja sigui conduint o reclinant el seient i dormint, encara que a fora hi faci molt de fred. El cotxe és com una manta amb la qual es tapa per desaparèixer del món. Durant la seva crisi personal l'Arvid s'identifica amb homes que han passat pel mateix.

¿Li ha passat que els homes se sentin identificats amb l'Arvid, hagin passat o no per una separació traumàtica?

És la primera vegada que m'escriven homes comentant-me la novel·la. Rebo reaccions molt diferents. Judicis positius, però també negatius. M'adono que he tocat una fibra masculina, amb aquest llibre.

¿L'acceptació de la fragilitat i del desconcert vitals, potser?

Molts homes són incapaços d'expressar què senten. Guarden la seva intimitat al fons.

¿S'ha llegit com una novel·la sobre la masculinitat, a Noruega?

Quan escrius has de ser fidel als teus sentiments, però també als personatges. El meu personatge es diu Arvid, no pretenc parlar dels homes en general. Centrant-me només en ell pot passar que algú s'hi identifiqui. Si fes una teoria sobre els homes, en comptes d'una novel·la hauria publicat un assaig sociològic.

Han passat molts anys des d'aquella crisi de l'Arvid. Tres dècades.

Exacte! Ell ja no és així, té gairebé 70 anys, com jo... [Riu.] No m'atreviria a escriure sobre els joves d'ara, sobre aquest món digital que em queda tan lluny.

Rere la crisi provocada per la separació hi ha les filles. Alguns dels capítols en què surten elles són durs.

He trigat sis anys a acabar aquesta novel·la perquè em costava molt escriure sobre la Vigdis. Vaig estar molt de temps bloquejat fins que em vaig adonar que ella hi havia de ser un element central. Has d'escriure cap al dolor, encara que costi. En aquest cas, el més difícil era abordar el conflicte amb les filles. Ho havia de fer. ■■■